

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

<i>Autor práce:</i>	Jakub Jurenka
<i>Název:</i>	Vybrané syntaktické jevy v překladech z němčiny do češtiny realizovaných pomocí nástrojů CAT
<i>Akademický rok:</i>	2013/2014
<i>Vedoucí diplomové práce:</i>	PhDr. et Bc. Tomáš Svoboda, Ph.D.
<i>Oponent:</i>	Mgr. Věra Kloudová, Ph.D.

Výtečnou diplomovou práci Jakuba Jurenky jsem přečetl důkladně a se zaujetím, a to jak s ohledem na tematickou oblast, kterou si zvolil a pojednal o ní v oddílu empirickém, tak s ohledem na poctivou teoretickou průpravu, které se věnuje v úvodní části.

V teoretické části diplomand nastínil specifika počítačem podporovaného překladu (CAT) a na základě vybraných prvků dospěl k vyslovení hypotéz o vlivu použití nástroje CAT na výsledné utváření syntaktického plánu v odvozených (překladových) textech. Dále zde diplomand pojednal o souvislostech mezi zvoleným tématem a translatologickými modely a koncepty. V kapitole věnované translatologické analýze J. Jurenka předkládá svébytný model, který těží z osvědčených modelů, inovativně je však kombinuje.

V empirické části diplomand postupuje od popisu materiálu k prezentaci výsledků výzkumu a pojednání o dalším směřování výzkumu v této oblasti. Značné úsilí věnoval sběru materiálu a též podnikl dotazníkové šetření u zúčastněných stran, které materiál poskytly, aby k materiálu zjistil bližší údaje. Příklady jsou náležitě uváděny v nadvětném kontextu. Při hodnocení zkoumaných jevů diplomand uplatňuje statistické metody, vhodné pro menší sestavy dat, aby tak určil eventuální korelaci mezi vnětextovými charakteristikami textového materiálu, jež zkoumá, a jeho vnitrojazykovou povahou.

Hypotézy se týkaly provázanosti charakteristik dvou lingvistických jevů s okolností, zda a v jaké podobě se vyskytují v překladových textech vzniklých za pomoci nástrojů CAT a bez použití těchto nástrojů. Uvedenými jevy jsou aktuální členění výpovědi a distantní endoforika. Hypotézy, podle nichž existuje závislost mezi uvedenými jevy a jejich výskytem v translátu vzniklém pomocí nástrojů CAT, se pro daný směr překladu (DE-CS) a textový typ (informativní texty) při omezení výzkumu na produktový aspekt a při vyloučení kognitivních metod na zvoleném vzorku nepotvrdily. Diplomand tato zjištění vysvětluje mimo jiné okolností, že se jedná o jevy s nízkou četností, a proto byl jejich výskyt ve zvoleném korpusu textů nízký, což znemožňuje další zobecnění.

Zkoumané subtilní a místy obtížně rozpoznatelné rozdíly (jevy je zapotřebí posuzovat v širším kontextu než např. jevy lexikální) jsou ozřejměny velmi precizně a práce dospívá ke spolehlivým a verifikovatelným závěrům.

Práci uzavírá shrnutí a závěr, kde jsou výstupy systematizovány a zjištění náležitě propojena. Vhodně sestavená je též rozsáhlá a směrodatná bibliografie zahrnující různojazyčné a aktuální tituly.

Celkově práci charakterizuje logická výstavba a precizně uplatněná metodologie. Důsledně se snaží eliminovat subjektivní hledisko, čímž práce získává náležitý a nezpochybnitelný ráz přísné vědeckosti.

Nejvíce se práce potýkala s relativně omezeným objemem materiálu pro dosažení vyššího počtu příkladů; v žádném případě však toto není důsledkem nedostatečné snahy, protože diplomand zde průkazně vynaložil veliké úsilí. Nejedná se tak o nedostatek práce, ale o legitimní součást vědeckého úsilí: výsledky jsou náležitě relativizovány a obhájeny.

Velmi rozsáhlé a informativní jsou elektronické přílohy na CD (152 stran doprovodných tabulek a jiných podkladů a 81 souborů odpovídajících VT a CT). Technická stránka práce je velmi kvalitní, překlepů je s ohledem na rozsah práce malé množství (v práci vyznačeno).

Jako určité podněty lze uvést, že závěry by měly být vždy činěny s odkazem na charakter korpusu (direkcionality, textový typ), a nikoli genericky (tato poznámka se však týká pouze ojedinělého stanoviska na str. 104). Diplomand se též v práci zmiňuje o eventualitě kognitivních metod zkoumání a náležitě je odlišuje od vlastního zvoleného postupu. Bylo by však vhodné tento výhled uvést v kapitole 8 (Diskuze nad dalším směřováním výzkumu), konkrétně v oddílu Translatologický model.

Hlavní hodnota práce spočívá v naznačených a otestovaných metodách, ve vlastním modelu translatologické analýzy, v uplatnění příslušných metod na daný materiál a pro oblast nástrojů CAT, a celkově tak v naznačení cesty dalšího empirického výzkumu pro danou oblast. Jedná se tak o první empiricko-materiálovou práci svého druhu v ČR, o propedeutickou práci, již nebude moci pominout žádný další badatel v oblasti empirického zkoumání využití nástrojů CAT, a to nejen u zkoumání produktového, zkoumání dané jazykové dvojice či textového typu, ale ani u dalších variant výzkumu.

Otázky k diskusi: Změnil by se přístup k tématu a materiálu, popřípadě jeho zpracování, při zohlednění zkušeností a znalostí nabytých během zpracování diplomové práce? Jak? Jak se projevila specifika zvoleného korpusu na metodě jeho zpracování, popřípadě – hypoteticky – v čem by se změnil průběh práce (popřípadě předpokládané výsledky) při volbě např. jinojazyčného (např. anglicko-českého) materiálu?

Navrhované hodnocení práce: *výborně*.

V Praze dne 29. ledna 2014

Tomáš Svoboda